

Шостко Олена Юріївна,
доктор юридичних наук, професор,
професор кафедри кримінології
та кримінально-виконавчого права,
Національний юридичний університет
імені Ярослава Мудрого, Україна, м. Харків
e-mail: shostkoolena@nulu.edu
ORCID 0000-0001-8433-462X

Подільчак Ольга Миколаївна,
кандидат юридичних наук, доцент,
старший викладач відділу підвищення кваліфікації
прокурорів з нагляду за дотриманням законів
при виконанні судових рішень
у кримінальних провадженнях,
Національна академія прокуратури України,
Україна, м. Київ
e-mail: olga.m.podilchak@gmail.com
ORCID 0000-0002-9654-1914

doi: 10.21564/2414–990x.148.193805

УДК 343.9. 01(15)

СУЧАСНІ СВІТОВІ ТЕНДЕНЦІЇ ЗЛОЧИННОСТІ

У статті на основі відомостей ООН, зокрема «Глобального дослідження умисних убивств 2019», Євростату, офіційної статистичної звітності країн, а також альтернативних джерел інформації, подано характеристику поширення злочинності та її окремих видів у світі та за регіонами. Охарактеризовано зміни злочинності в Україні. Установлено, що у більшості країн, що розглядаються, спостерігається стійка тенденція зменшення абсолютних і відносних показників злочинності, перед усім, насильницької. Водночас збільшується число кіберзлочинів і злочинів, пов'язаних із незаконним обігом наркотиків.

Ключові слова: злочинність; світові тенденції; рівень злочинності; коефіцієнт злочинності; умисні убивства; віктимологічні опитування; статистика злочинності.

Шостко Е. Ю., доктор юридических наук, професор, професор кафедри кримінології и уголовно-исполнительного права, Национальный юридический университет имени Ярослава Мудрого, Украина, г. Харьков.

e-mail: shostkoolena@nulu.edu ; ORCID 0000-0001-8433-462X

Подільчак О. Н., кандидат юридических наук, доцент, старший преподаватель отдела повышения квалификации прокуроров по надзору за соблюдением законов при исполнении судебных решений в уголовных производствах, Национальная академия прокуратуры Украины, Украина, г. Киев. e-mail: olga.m.podilchak@gmail.com ; ORCID 0000-0002-9654-1914

Современные мировые тенденции преступности

В статье на основе данных ООН, в частности «Глобального исследования умышленных убийств 2019», Евростата, официальной статистической отчетности стран, а также альтернативных источников информации характеризуется распространение преступности и ее некоторых видов в мире, в отдельных регионах и в Украине. Установлено, что в большинстве стран отмечается устойчивая тенденция уменьшения абсолютных и относительных показателей преступности, прежде всего, насильственной. В то же время увеличивается число киберпреступлений и преступлений, связанных с незаконным оборотом наркотиков.

Ключевые слова: преступность; мировые тенденции преступности; уровень преступности; коэффициент преступности; умышленные убийства; виктимологические опросы; статистика преступности.

Вступ. У глобалізованому світі важливе значення має визначення тенденцій розвитку, зростання чи зменшення окремих явищ, зокрема злочинності. Розробка релевантних запобіжних заходів має здійснюватися на основі всебічного аналізу її показників в тій чи іншій країні. Одним із основних джерел інформації для такого аналізу є статистичні дані. Ці дані дозволяють виокремити найбільш ефективні системи протидії злочинності, зокрема насильству, корупції та тероризму, спрямовувати зусилля на дієві програми чи заходи соціального та економічного розвитку, подолання бідності, що мають безпосереднє значення для контролю над злочинністю

Підвищення надійності й достовірності отриманих статистичних даних є одним із завдань, які ставлять перед собою органи кримінальної юстиції зарубіжних країн [1, с. 198].

Аналіз наукових досліджень і публікацій. Серед українських науковців стан і тенденції злочинності та її окремих видів в зарубіжних країнах досліджувались у працях О. Ю. Бусол (О. Yu. Busol), В. В. Василевича (V. V. Vasylevych), В. В. Голіни (V. V. Holina), В. М. Дрьоміна (V. M. Dromin), О. М. Джужи (О. М. Dzhozha), М. Г. Колодяжного (М. Н. Kolodiazhnyi), О. Г. Кулика (О. Н. Kulyk), Г. П. Жаровської (Н. Р. Zharovska), Н. В. Сметаніної (N. V. Smetanina), В. Ф. Оболенцева (V. F. Obolentsev), О. Л. Тимчук (О. L. Tymchuk), В. О. Тулякова (V. O. Tuliakov), І. О. Христюч (I. O. Khrystych), С. І. Нежурбіді (S. I. Nezhurbida), М. І. Хавронюка (М. I. Khavroniuk). У роботах цих учених частково враховані статистичні відомості за окремими видами злочинів за попередні роки. Однак для розробки дієвих стратегій запобігання злочинності нові дані про стан кримінальних правопорушень у країнах світу потребують ретельного огляду і аналізу.

Мета і завдання статті – на основі аналізу статистичних даних окреслити особливості сучасних тенденцій злочинності у світі й окремих регіонах за загальними показниками та за визначеними видами злочинів.

Вклад основного матеріалу. Як відомо, в усіх сучасних державах існує офіційний кримінально-правовий статистичний облік суспільно небезпечних

діянь. З огляду на особливості національних правових систем та для уніфікації визначень злочинів, ООН використовує поняття кримінально каранних діянь, що викладені в Міжнародній класифікації злочинів для статистичних цілей [2] (далі – МКЗС). МКЗС застосовують до статистичних даних у сфері діяльності поліції, прокуратури, суду та пенітенціарних установ тієї чи іншої країни, а також інформації, зібраної в межах віктимологічних опитувань. ООН узагальнює дані про умисні убивства та такі злочини, як тілесні ушкодження, викрадення дітей, сексуальне насильство, сексуальна експлуатація, розбій, крадіжка – берглері (крадіжка, поєднана з проникненням у житло); крадіжка автомобілів (незаконне заволодіння транспортним засобом); корупція (хабарництво та інші акти корупції); контрабанда мігрантів (незаконне переправлення осіб через державний кордон); торгівля зброєю та вибухівкою; участь в організованій злочинній групі; фінансування тероризму [3].

Перший всесвітній облік злочинності ООН провела у 1977 р. відповідно до резолюції Генеральної Асамблеї. Держави домовилися про обмін інформацією загального характеру про ситуацію у сфері злочинності і заходи із запобігання їй. Згодом був вироблений детальний опитувальник для збирання даних. Це стало початком Оглядів ООН щодо тенденцій у сфері злочинності і функціонування системи кримінального правосуддя, який став одним із пріоритетів для цієї організації. У рамках цих Оглядів одержуються дані поліцейської та судової статистики практично від усіх держав-членів. Спочатку Огляди ООН проводилися з інтервалом у п'ять років. Проте з 1999 р. вони організовуються кожні два роки [4, с. 234], а з 2009 р. – щорічно. На час написання цієї статті на офіційному сайті Управління ООН з наркотиків та злочинності (УНЗ ООН), яке збирає та оприлюднює статистичні відомості, найновішим доступним є Огляд за 2017 рік.

Результати Оглядів регулярно представляються на Конгресах ООН із запобігання злочинності і кримінального правосуддя та відображаються у Глобальній доповіді (яка має таку ж назву). Доповідь містить і статистичні дані, одержані з матеріалів віктимологічних обстежень (опитувань жертв злочинів).

ООН вважає доцільним відслідковувати глобальні тенденції злочинності у світі, у його окремих регіонах та групах країн, прогнозувати злочинність на короткострокові й середньострокові терміни, своєчасно розробляти рекомендації з уніфікації кримінального законодавства, стратегії запобігання злочинності і боротьби з нею. Держави-члени отримують базу даних для порівняння своєї злочинності зі злочинністю інших країн і світу в цілому, для заохочення уніфікації дефініцій кримінальних діянь і використання світового досвіду з контролю над злочинністю.

Оскільки загальні показники злочинності суттєво різняться залежно від норм кримінального законодавства країн, для компаративних досліджень криміногенної ситуації часто використовують показники вчинення умисних убивств, крадіжок та інших злочинів. Умисне убивство є низьколатентним злочином і, відповідно, офіційні статистичні дані найбільш адекватно відображають його реальне поширення.

Глобальне дослідження вбивств здійснюється УНЗ ООН з урахуванням відомостей, що надходять від кожної країни як за абсолютними показниками, так і за коефіцієнтом (індексом) вбивств на 100 тис. населення [5]. Показники узагальнюються за регіонами, континентами та у загальносвітовому масштабі.

За даними ООН, у ХХІ ст. простежується загальна тенденція до зменшення умисних вбивств в усіх регіонах, окрім Центральної та Південної Америки (див. табл. 1). У 2017 р. в усьому світі коефіцієнт умисних убивств дорівнював 6,1 на 100 тис. населення, порівняно зі значенням 7,4 у 1993 р.

Однак зазначається, що індекс умисних вбивств зменшився переважно через те, що кількість населення в світі зросла. Це означає, що приріст населення у світі був більшим, ніж збільшення кількості жертв вбивств, зафіксованих у всьому світі. Загальна кількість потерпілих від цього виду злочину зросла з 362 тис. в 1990 р. до 464 тис. у 2017 р. Ця цифра перевершила кількість загиблих у збройних конфліктах (89000) та терористичних актах (26000) [6, с. 12].

Таблиця 1

Показники зареєстрованих убивств за регіонами

Регіон/ Субрегіон	Показник	1990 р.	2000 р.	2010 р.	2017 р.
Світ (World)	Облікована кількість убивств	361799	418900	425087	463821
Світ (World)	Коефіцієнт убивств	6.8	6.8	6.1	6.1
Африка	Облікована кількість убивств	132477	...
Африка	Коефіцієнт убивств	12.6	...
Америка	Облікована кількість убивств	116155	126356	148167	173471
Америка	Коефіцієнт убивств	16	15.1	15.8	17.2
Азія	Облікована кількість убивств	116426	122576	112760	104456
Азія	Коефіцієнт убивств	3.6	3.3	2.7	2.3
Європа	Облікована кількість убивств	34713	56267	30593	22009
Європа	Коефіцієнт убивств	4.8	7.7	4.1	3

Отже, результати «Глобального дослідження умисних убивств 2019» засвідчило, що середній рівень убивств в Азії був найнижчим у світі – 2,3 вбивства на 100 тис. осіб на рік, у порівнянні з найвищим коефіцієнтом у Південній Америці, де зафіксовано в середньому 25 вбивств на 100 тис. мешканців [6].

Європейські науковці Г. Джонс (Gareth A. Jones) та Д. Роджерс (Dennis Rodgers) переконані, що кримінальне насильство, яке домінує на території латиноамериканського регіону, слід вважати критичною соціальною проблемою сучасності в цьому регіоні. Небезпека також полягає у тому, що суб'єкти насильницьких злочинів – переважно молодь [цит. за: 7, с. 98].

Спостерігається значна регіональна розбіжність між найрозвиненішими країнами та країнами, що розвиваються. Наприклад, тільки в Південно-Східній Азії спостерігаються великі відмінності: якщо показник убивств на Філіппінах 8,4, то у Сінгапурі він у 42 рази менше і складає всього 0,2. Дослідження вказує на те, що Філіппіни зазнали стрімкого зростання цього виду злочинів на тлі збільшення присутності організованої злочинності в країні і пов'язаного з цим насильства з боку бойових ісламських угруповань, зокрема, терористичної організації «Ісламська держава».

Китай, Японія та Південна Корея зафіксували менше одного умисного вбивства на 100 тис., що пояснюється модернізацією їх запобіжної політики з особливим акцентом на довготривалі освітні проекти й культурні аспекти [5, с. 30].

У Південній Азії кількість умисних убивств постійно зменшуються, зокрема у двох найбільш населених країнах: Індії та Пакистані. У Східній Азії, починаючи з порівняно низького показника – 1,9 на 100 тис. населення у 1990 р. рівень вбивств знизився до 0,6 в 2017 р., головним чином відображаючи помірний коефіцієнт вбивств в Китаї, Японії та Південній Кореї. Таку тенденцію пояснюють тим, що ці країни мають кілька спільних факторів, які тісно пов'язані зі зменшенням летального насильства, зокрема, освітні досягнення, модернізація (вимірюється Індексом глобалізації) та культура, яка цінує довгострокову орієнтацію [9].

Що стосується Африки, то дві країни – Нігерія та Південно-Африканська Республіка є відповідальними за майже половину вбивств, учинених на континенті. У Нігерії насильство пов'язане перш за все з екстремістською діяльністю терористичного угруповання Боко Харам [9].

Відповідно до п. 6 розділу 2 Положення про порядок ведення Єдиного реєстру досудових розслідувань [10] при внесенні відомостей до цього реєстру за фактами смерті людей одночасно з визначенням правової кваліфікації за статтями 115–118 КК України вносяться відмітки щодо розмежування очевидних вбивств (у тому числі у ході бойових дій), фактів природної смерті, самогубств, зникнення безвісти, нещасних випадків. Відтак про реальний рівень умисних убивств більш достовірно свідчить не загальний показник зареєстрованих проваджень за цими статтями, а саме провадження з позначкою «очевидні убивства» (Єдиний звіт про кримінальні правопорушення за формою № 1 за відповідні роки, таблиця 1.3, рядок 24). З використанням даних Державної служби ста-

тистики України щодо чисельності наявного населення в Україні та кількості очевидних убивств за останні роки коефіцієнт таких злочинів у розрахунку на 100 тис. становить: 2014 р. – 10,8; 2015 р.– 7,5; 2016 р.– 4,3; 2017 р.– 3,8; 2018 р. – 3,6; 2019 р. – 3,5.

Скорочення найбільш тяжкого насильницького злочину переважно зумовлено зменшенням кількості молоді у структурі населення України. Збільшення показників умисних убивств у 2014–2015 рр. пов'язане з військовою збройною агресією Росії проти України та значною кількістю загиблих у ході бойових дій.

Експерти ООН так пояснюють причини умисних вбивств у світі. Країни з великим розривом доходів багатих та бідних, швидше за все, мають більш високі показники вбивств, ніж країни з менш вираженою нерівністю в доходах. Ці факти пояснюють майже 40 відсотків варіацій між країнами. Цей зв'язок триває протягом значного періоду часу і означає, що підвищений рівень насильства співвідноситься зі збільшенням нерівності й дає потенційне пояснення тому, чому економічне зростання в Америці та Африці супроводжувалося зростанням коефіцієнтів убивств. Хоча високий рівень убивств може негативно впливати на економічне зростання, однак лише зростання економічного рівня не обов'язково призводить до зниження кримінального насильства. Насправді економічне зростання, що посилює нерівність доходів, може призвести до кримінального насильства ще більше. Співвідношення між нерівністю та числом убивств не завжди є прямим. Така залежність є слабкою в країнах з низьким рівнем доходу на душу населення, наприклад, в країнах Азії. Це свідчить про те, що культурний контекст також відіграє певну роль. Поміж тим дослідження в Південній Америці вказують на зв'язок між високими показниками вбивств та більш широкими показниками нерівності, такими як підвищення рівня дитячої смертності або нерівний доступ до освіти або медичних послуг [6, с. 30].

Лідерами у списку країн із найвищими коефіцієнтами умисних убивств у 2017 р. є Ель-Сальвадор (61,8), Ямайка (57), Гондурас (41,7), Беліз (37,9), ПАР (35,9), Лесото та Бразилія (30,5). Найнижчі показники злочинів даного виду у світі спостерігаються у Швейцарії, Данії, Норвегії, Японії та Новій Зеландії [11].

Далі проаналізуємо окремі показники злочинності у США. Статистичні відомості про кількість зареєстрованих злочинів на території країни публікуються Федеральним бюро розслідувань (ФБР) у щорічному Єдиному звітуванні про злочинність – ЄЗЗ [12]. Цей документ містить інформацію про рівень, коефіцієнти, структуру, динаміку злочинності як у цілому в країні, так і у окремих штатах і містах із населенням понад 10 тис. мешканців.

ЄЗЗ складається з двох частин. До першої частини належать вісім найбільш серйозних і тих, що найчастіше вчиняються, злочинів, які складають так званий «індекс злочинності». До насильницьких злочинів належать умисні вбивства, зґвалтування, розбійні напади, умисні тілесні ушкодження. ЄЗЗ визначає вбивство з обтяжуючими обставинами та умисне вбивство як умисне (без ознак необережності) позбавлення життя особи іншою особою. Злочини проти

власності охоплюють крадіжки, берглери (крадіжки з проникненням у помешкання), крадіжки автотранспорту, підпал.

Звіт містить також інформацію про кількість проведених арештів як за цими злочинами (крім підпалу), так і стосовно менш небезпечних протизаконних дій, які складають другу частину і охоплюють 20 складів злочинів.

Дані ЄЗЗ за 2018 р. свідчать, що коефіцієнт насильницьких злочинів складав 368,9 на 100 тис., а злочинів проти власності – 2199 на 100 тис. населення [12].

Показники насильницьких злочинів в США суттєво знизились за останні 25 років. Два найпоширеніших джерела інформації щодо злочинності (офіційне і альтернативне) одночасно фіксують значне зниження рівня насильницької злочинності, яка досягла свого найвищого рівня на початку 1990 років [13].

Дані ФБР свідчать про зниження на 51 % насильницьких злочинів за період з 1993 по 2018 р. Однак між 2004 та 2006 рр. та між 2014 та 2016 рр. було зафіксовано незначне зростання. Відповідно до Національних віктимологічних опитувань (NCVS, далі – НВО) 160 тис. американців у віці старше 12 років за означений період цей показник скоротився ще більше – на 71 %. Зауважимо, що віктимологічні опитування стосуються тільки трьох складів злочинів насильницького спрямування.

Індексні злочини проти власності – берглери (крадіжки з проникненням у помешкання), крадіжки, крадіжки автотранспорту також значно скоротились протягом цього ж періоду часу. Як і рівень насильницької злочинності, рівень злочинів проти власності в США сьогодні значно нижче свого пікового рівня. Згідно з відомостями ЄЗЗ, за період з 1993 р. по 2018 р. цей показник скоротився на 54 %, тоді як НВО повідомляє про зменшення на 69 % протягом цього ж періоду [12; 13].

Слід зазначити, що сприйняття злочинів населенням США часто не узгоджується з офіційними даними. Опитування громадської думки регулярно показує, що американці вважають, що злочинність зростає на національному рівні навіть тоді, коли офіційні відомості та альтернативне джерело інформації свідчать, що вона знижується. У 18 з 22 опитувань Gallup, проведених у період з 1993 по 2018 рр., щонайменше 60 % американців заявили, що в США вчинено більше злочинів порівняно з минулим роком, незважаючи на загальну тенденцію до зниження рівня національної насильства та майнової злочинності протягом більшої частини цього періоду.

Опитування дослідницького центру Pew засвідчило подібні результати у сприйнятті американцями злочинності. Наприклад, у результаті опитування наприкінці 2016 р., 57 % зареєстрованих виборців заявили, що злочинність у США збільшилася з 2008 р. Хоча дані ФБР та НВС свідчать про зворотне [14].

Ці результати доводять, що населення багато в чому сприймає злочинність через її висвітлення у ЗМІ, а також через кінофільми та літературні твори.

Далі проаналізуємо динаміку окремих видів злочинів в європейських країнах. Відповідно до даних Євростату (статистичної служби Європейського

Союзу), у період з 2008 по 2017 рр. у більшості держав-членів ЄС спостерігалася тенденція до зниження крадіжок автомобілів. У 2015–2017 рр. на теренах ЄС в середньому щорічно фіксувалось 697 тис. крадіжок автомобілів. У період з 2011 по 2017 рр. на 24 % зменшилась кількість розбоїв (robbery) у порівнянні з 4 % зростанням між 2008 і 2011 рр. [15].

Протягом 2008–2013 рр. загальна кількість нападів (assault), зафіксованих поліцією, зменшилася майже на 40% (за винятком Польщі, Шотландії), але у 2014 р. їх кількість дещо зросла на 3,6 %, а у 2015 р. – на 6,6 %. Кількість берглері у 28 державах-членах ЄС (за винятком Естонії, Італії, Латвії, Литви, Великої Британії) незначною мірою зросло з 2008 по 2011 рр., а з 2012 по 2015 рр. простежується тенденція до зниження. Злочини, пов'язані з незаконним обігом наркотичних засобів, мали стабільні показники протягом 2009 – 2015 рр. [15].

Злочини, що охоплюються терміном «Сексуальне насильство», включають такі злочини, як зґвалтування та інші сексуальні напади. Між 2008 та 2015 рр. показники сексуального насильства в ЄС зменшилися на 9,1% (за винятком Італії, Латвії, Люксембургу, Польщі, Словаччини, Великої Британії). Кількість офіційно зареєстрованих зґвалтувань зросла на 47,0% між 2008 та 2015 рр. (найбільше в Англії та Уельсі (+ 173% між 2008 та 2015 рр.) [15, с. 4]

В Англії та Уельсі дані опитувань жертв свідчать, що між 1993 та 2012 рр. побутові злочини (вчинені у помешканнях або поблизу них) зменшилися майже на дві третини, насильницька злочинність скоротилась вдвічі (1995–2012 рр.). Подібне скорочення злочинності зафіксовано в Канаді, Австралії, Новій Зеландії та значній частині Європи, хоча й з деякою різницею у часі та величинах [16].

У низці країн скоротилося не тільки число вбивств, але й число злочинів проти власності (переважно в Західній, Центральній і Східній Європі). За період з 1995 по 2008 рр. число зареєстрованих поліцією крадіжок, включаючи крадіжки автотранспортних засобів, зменшились майже вдвічі [17].

Радою Європи, а пізніше Європейським Союзом (Європейською комісією) з 1999 р. підтримується підготовка і видання Європейського довідника зі злочинності і кримінальної юстиції. Відомості довідника доповнюють показники Євростату. Перше видання побачило світ 1999 р. У ньому містилась інформація про злочинність та систему кримінальної юстиції у 36 країнах. Друге видання вийшло у 2003 р., третє – 2006 р., четверте – 2010 р., п'яте видання опубліковано 2014 р. і охоплює період з 2007 по 2011 рр. [18]. Статистичні дані щодо кожної країни готуються і надсилаються національними кореспондентами.

Європейський довідник 2014 р. складається з шести розділів, у яких надаються узагальнені дані поліції або інших національних установ про кількість виявлених злочинів і осіб, які їх вчинили, прокурорську статистику, статистику засуджених, даних пробації та тюремну статистику.

Згідно з відомостями довідника, у 18 країнах з 38 зафіксовано зменшення коефіцієнтів злочинності у розрахунку на 100 тис. населення. Протягом 2001–2011 рр. суттєво збільшились показники злочинності в Албанії, Вірменії,

Косово, Литві, Іспанії та Україні. Дані про РФ та деякі інші країни у довіднику не наведені. За той же період часу в європейських країнах простежується стійка тенденція до зниження рівня умисних убивств та інших насильницьких злочинів [18]. Зараз готується шосте видання довідника, у підготовці якого, до слова, беруть участь і автори цієї публікації.

Зменшення офіційно зареєстрованої злочинності, що спостерігається у більшості країн, серед іншого, пояснюється впливом на обставини, які скорочують можливості для безкарного вчинення злочинів шляхом покращення заходів запобігання і безпеки (наприклад, застосування більш досконалих охоронних систем автотранспорту і домогосподарств). Науковці зазначають, що запобіжні програми, які будуються на теорії ситуаційного запобігання злочинності, доводять свою ефективність [19, с. 199].

Відомий кримінолог Яків Гілінський пояснює світові процеси зниження абсолютних і відносних показників злочинності, по-перше, хвилеподібним розвитком злочинності, яка як складне соціальне явище розвивається за своїми канонами, по-друге, тим, що підлітки і молодь масово пішли у віртуальний світ, по-третє, новою структуризацією злочинності, коли звичні найбільш розповсюджені «вуличні» злочини (крадіжки, грабежі, розбої) заміщаються шахрайством, кіберзлочинами, іншими високолатентними суспільно небезпечними діяннями, по-четверте, результатом масового використання сучасних заходів безпеки [20, с. 40–42].

Дійсно, на противагу загальнокримінальним злочинам, число злочинів з використанням комп'ютерів, інформаційних технологій і глобальних мереж стабільно зростає. За даними компанії Cybersecurity Ventures, у 2018 р. нараховувалось майже 4 млрд Інтернет-споживачів (майже половина населення планети). Передбачається, що до 2022 р. ця кількість збільшиться до 6 млрд користувачів Інтернету (75 відсотків прогнозованого населення світу 8 млрд) і понад 7,5 млрд до 2030 р. (90 відсотків прогнозованого світового населення 8,5 млрд від 6 років і старше). Саме це буде обумовлювати і швидке зростання кіберзлочинності [21].

Одним із найбільш розповсюджених злочинів даного виду є використання злочинцями програм-вимагачів, які заражають комп'ютери та обмежують доступ власника комп'ютера до файлів, часто загрожуючи їх повним знищенням в разі, коли не буде сплачено викуп.

Міністерство юстиції США описало таку програму (ransomware) як нову бізнес-модель кіберзлочинців та глобальне явище, яке досягло масштабу епідемії. Наприкінці 2016 р. бізнес ставав жертвою нападу програм-вимагачів кожні 40 секунд. Компанія Cybersecurity Ventures прогнозує, що до 2021 р. такі атаки будуть відбуватись кожні 11 секунд. У 2018 р. ФБР підрахувало, що загальна сума виплат за викуп своїх даних наближається до 1 мільярда доларів щорічно [21].

Організована злочинність є глобальним викликом світовій спільноті. У XXI ст. організовані злочинні угруповання не завжди мають сталу чітко вира-

жену організаційну будову. Все частіше вони діють у рамках злочинних мереж з горизонтальною структурою зв'язків, що дозволяє ефективно приховувати вчинені злочини і уникати викриття з боку правоохоронних органів.

Згідно з доповіддю Європолу СОСТА 2017 у державах-членах ЄС задокументовано діяльність більш ніж 5000 організованих злочинних груп (ОЗГ) у порівнянні з 3600 ОЗГ у 2013 р. [22].

Національне агентство з питань злочинності Великої Британії підрахувало, що на території держави діють 4629 організованих груп із десятками тисяч учасників [23]. За оцінками ООН за період 2000–2017 рр. щорічно в середньому приблизно 65 тис. вбивств були пов'язані з організованою злочинністю та бандами, зокрема, 19 % усіх вбивств, зафіксованих у світі в 2017 р. [6, с. 12].

Організована злочинність у Німеччині заподіяла збитки на суму близько 691 млн євро у 2018 р., що більш ніж утричі порівняно з попереднім роком. Однак найбільших збитків – на суму понад 1 млрд євро було зафіксовано у 2016 р. Голова німецького Форуму з мережевої безпеки Франке вважає організовану злочинність найбільшим бізнесом у світі [24].

Відповідно до даних Всесвітнього економічного форуму, який складає Рейтинг впливу організованої злочинності на бізнес, Україна у 2017 р. займала 113-е місце в списку з 137 країн. За оцінками фахівців, найменший вплив організованої злочинності на бізнес зафіксовано у Фінляндії, Норвегії, Ісландії, Сінгапурі [25].

За даними американської дослідницької та консультативної організації Global Financial Integrity (GFI), опублікованими у 2017 р, світовий «бізнес» транснаціональної злочинності оцінюється в середньому від 1,6 трлн до 2,2 трлн дол. США щорічно [26].

У 2016 р. у світі було виявлено майже 25 тис. жертв торгівлі людьми [27, с. 7]. Зазначимо, що згідно з дослідженнями нідерландських науковців, орієнтовна кількість виявлених жертв торгівлі людьми в Нідерландах, зокрема, у чотири-п'ять разів перевищує офіційно зафіксовану кількість жертв [28, с. 1].

Одночасно з появою нових видів злочинів у XXI ст. зафіксовано зростання такого забутого злочину минулих століть, як піратство. Починаючи приблизно з 2005 р. світ став свідком серії захоплень великих морських суден з метою викупу в Аденській затоці і біля берегів Сомалі. Згідно з оцінками УНЗ ООН і Всесвітнього банку, у 2011 р. одержані сомалійськими піратами суми сягнули 150 млн дол. США. Подібні напади поставили під загрозу важливий морський транспортний коридор, причому об'єктом нападів неодноразово ставали судна стратегічного значення, зокрема, перевізники зброї і нафти. Разом з судами захоплювалися сотні заручників, які нерідко утримувалися в неволі більше року [29, с. 14]. Після того, як Рада Безпеки ООН прийняла резолюцію, що дозволяє військові операції в територіальних водах Сомалі, Європейський Союз у співпраці з НАТО і силами інших держав надіслали в ці прибережні води свої військові кораблі. Програма УНП ООН щодо боротьби з піратством, заснована в 2009 році, реалізовувалась в шести країнах сомалійського басейну.

Програма довела свою ефективність в підтримці зусиль, спрямованих на затримання і кримінальне переслідування осіб, підозрюваних в піратстві, відповідно до міжнародних стандартів верховенства права і при дотриманні прав людини. Піратські напади досягли піку в 2011 р., а потім поступово зійшли нанівець.

Невирішеною проблемою світового масштабу до цього часу є розповсюдження наркотичних засобів і поширення злочинів у цій сфері. Згідно з дослідженням ООН, протягом 2017 р. наркотики вживали 271 млн людей, або 5,5 % населення планети у віці 15–64 років. Незважаючи на те, що схожі показники фіксувались і у 2016 р., за даними ООН, кількість людей, які вживають наркотики, зараз на 30 відсотків більше, ніж у 2009 р. Хоча це збільшення частково може пояснюватись зростанням на 10 відсотків всього населення світу у віці 15-64 років. Останні дані свідчать про більшу поширеність вживання опіоїдів в Африці, Азії, Європі та Північній Америці та використання канабісу в Північній Америці, Південній Америці та Азії порівняно з 2009 р. [30].

Тільки у США зафіксовано понад 47 000 смертей від передозування опіоїдами, що на 13 % більше, ніж у 2016 р. та 4000 смертей, пов'язаних з опіоїдами. Канада, Західна, Центральна та Північна Африка переживають кризу іншого синтетичного опіоїду – трамадолу. Глобальні показники вилучення трамадолу підскочили з 10 кг у 2010 р. до майже 9 т у 2013 р. і досягли рекордних 125 т у 2017 р. Найбільш широко вживаним наркотиком у всьому світі продовжує залишатися канабіс. У 2017 р. приблизно 188 млн людей вживали його [31]. Масштаби конфіскованих наркотичних засобів свідчать про значну поширеність даного виду злочинного бізнесу та його транснаціональний характер.

Далі проаналізуємо відомості офіційної звітності щодо абсолютних і відносних показників злочинності в Україні для зіставлення з вищенаведеними даними зарубіжних країн.

Коефіцієнт (індекс) злочинності зріс з 780 на 100 тис. населення у 1991 р. до 1054 у 2019 р. Абсолютна кількість зареєстрованих злочинів в Україні у 1991 р. складала 405 516 [32], у 2019 р. – 444 130 [33]. На рівень офіційно зафіксованих злочинів вплинули й нові правила обліку правопорушень, коли згідно з приписами КПК України 2012 р. реєстрації підлягають усі випадки повідомлень про злочин. У подальшому частина проваджень закривається, зокрема, з підстав встановлення відсутності події кримінального правопорушення чи відсутності в діянні складу кримінального правопорушення (ст. 284 КПК України).

Проаналізувавши статистику Євроюсту і Європейського довідника зі злочинності і кримінальної юстиції, зазначимо, що показники України не є надзвичайними у порівнянні з відомостями про злочинність, що зафіксована в європейських країнах. У скандинавських країнах та інших країнах з високим рівнем економічного розвитку загальні показники усіх зареєстрованих кримінальних правопорушень перевищують українські [18, с. 32]. Абсолютні й відносні показники суттєво залежать від визначення злочинів за національним законодавством країн, правозастосовної діяльності правоохоронних органів, а

також активності громадян щодо повідомлень про злочини. У багатьох країнах Європи крадіжки, шахрайства, хуліганства, деякі інші види злочинів, за які в Україні передбачено адміністративну відповідальність, обліковуються як кримінальні. Законодавство європейських країн також вважає злочином керування транспортним засобом у нетверезому стані, у той же час в Україні його криміналізація відтермінована.

Слід підкреслити, що в європейських країнах порівняно з Україною значно меншою є штучна латентизація злочинності. На реєстрацію суспільно небезпечних діянь в Україні суттєво впливає корумпованість органів правопорядку, а також апатія і зневіра громадян, які нерідко не повідомляють про кримінальні правопорушення через низький рівень довіри до правоохоронців.

Висновки:

1. На фоні зменшення числа загальнокримінальних злочинів світова спільнота стикнулася із новою структуризацією злочинності. Все більшу частку займають кіберзлочини або суспільно небезпечні дії із застосуванням мережі інтернет, злочини, вчинені організованими злочинними спільнотами, зокрема пов'язані з незаконним обігом наркотиків. Такі злочини у своїй більшості є транснаціональними.

2. За останні 25 років коефіцієнти умисних вбивств у світі поступово зменшуються. Разом з тим абсолютні показники кількості жертв цих злочинів зростають. У 2017 р. коефіцієнти умисних убивств найнижчі у світі (2,3 на 100 тис. населення) зафіксовані в Азії, найвищі – у Південній Америці (25).

3. Про реальний рівень умисних убивств в Україні більш достовірно свідчить не загальний показник зареєстрованих проваджень за статтями 115–118 КК України, а кількість проваджень з позначкою «очевидні убивства». Відносні показники цього злочину зменшуються.

4. Сприйняття злочинності багато в чому залежить від висвітлення цієї проблеми з боку ЗМІ. Наприклад, згідно з опитуваннями громадської думки населення США, респонденти вважають, що злочинність в країні зростає на національному рівні навіть тоді, коли офіційні відомості та віктимологічні огляди свідчать, що вона знижується.

5. У державах-членах ЄС з 2008 по 2017 рр. суттєво скоротилось число нападів та крадіжок автотранспорту, з 2013 по 2015 рр. – розбоїв, за період з 2012 по 2015 рр. – зменшилось число берглері.

6. У багатьох країнах світу офіційна звітність порівнюється з альтернативними джерелами інформації про злочини, зокрема, віктимологічними опитуваннями. Для перевірки та доповнення показників офіційної звітності в Україні слід провести на національному рівні репрезентативні віктимологічні опитування.

Список літератури

1. Шостко О. Ю. Система організації статистичного обліку щодо організованої злочинності в країнах-членах ЄС. *Питання боротьби зі злочинністю*. Харків, 2008. Вип.15. С. 198–205.

2. UNODC, International Classification of Crime for Statistical Purposes, Version 1.0 / 2015. URL: https://www.unodc.org/documents/data-and-analysis/statistics/crime/ICCS/ICCS_English_2016_web.pdf (дата звернення: 05.01.2020).

3. United Nations E/CN.15/2017/10 / Economic and Social Council / Commission on Crime Prevention and Criminal Justice / Twenty-sixth session Vienna, 22–26 May 2017 / Item 7 of the provisional agenda* / World crime trends and emerging issues and responses in the field of crime prevention and criminal justice. URL: https://www.unodc.org/documents/data-and-analysis/statistics/crime/ccpj/World_crime_trends_emerging_issues_R.pdf (дата звернення: 05.01.2020).

4. Шостко О. Ю. Міжнародна правова статистика: загальна характеристика стану та тенденцій світової інтеграції інформації в боротьбі зі злочинністю. *Правова статистика* : підручник / Голина В. В., Шостко О. Ю., Христин І. О та ін. Харків, 2015. Розд. 12. С. 228–245.

5. UNODC, Global Study on Homicide / Homicide Data by Countries. URL: https://dataunodc.un.org/GSH_app (дата звернення: 05.01.2020).

6. UNODC, Global Study on Homicide 2019 (Vienna, 2019) Booklet 1. URL: <https://www.unodc.org/documents/data-and-analysis/gsh/Booklet1.pdf> (дата звернення: 05.01.2020).

7. UNODC, Global Study on Homicide 2019 Homicide: extent, patterns, trends and criminal justice response (Vienna, 2019) Booklet 2. URL: <https://www.unodc.org/documents/data-and-analysis/gsh/Booklet2.pdf> (дата звернення: 05.01.2020).

8. Нежурбіда С. І. «Регіональний» підхід до порівняльно-кримінологічних досліджень: сутність, стан і можливості. *Науковий вісник Чернівецького університету*. 2010. Вип. 550. С. 95–100. URL: <https://www.academia.edu/26960831/> (дата звернення: 05.01.2020).

9. News / World/ Asia's homicide rate lowest globally: UN study. URL: <https://www.indiatoday.in/world/story/asia-s-homicide-rate-lowest-globally-un-study-1564399-2019-07-08> (дата звернення: 05.01.2020).

10. Положення про порядок ведення Єдиного реєстру досудових розслідувань : затверджено Наказом Генеральної прокуратури України 06.04.2016 № 139 /Зареєстровано в Міністерстві юстиції України 5 травня 2016 р. за № 680/28810. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0680-16> (дата звернення: 05.01.2020).

11. Murder Rate By Country 2020 / World Population Review. URL: <http://worldpopulationreview.com/countries/murder-rate-by-country/> (дата звернення: 05.01.2020).

12. Uniform Crime Reporting / UCR program. URL: <https://www.fbi.gov/services/cjis/ucr> (дата звернення: 05.01.2020).

13. FBI Releases 2018 Crime Statistics. URL: <https://www.fbi.gov/news/pressrel/press-releases/fbi-releases-2018-crime-statistics> (дата звернення: 05.01.2020).

14. 5 facts about crime in the U.S. / Pew Research Center. URL: <https://www.pewresearch.org/fact-tank/2019/10/17/facts-about-crime-in-the-u-s/> (дата звернення: 05.01.2020).

15. Crime and criminal justice statistics Statistics Explained Source : Statistics Explained (<http://ec.europa.eu/eurostat/statisticsexplained/>) - 23/01/2018 1 Data extracted in May 2017. Most recent data: Further Eurostat information, Main tables and Database. Planned article update: July 2018. URL: https://ec.europa.eu/eurostat/documents/64346/9962673/Crime_and_criminal_justice_2008-2015.pdf (дата звернення: 05.01.2020).

16. The East Asian crime drop? Aiden Sidebottom, Tienli Kuo, Takemi Mori, Jessica Li, Graham Farrell *Crime Sci.* 2018; 7(1): 6. URL: <https://www.ncbi.nlm.nih.gov/pmc/articles/PMC6560712/> (дата звернення: 05.01.2020).

17. Twelfth United Nations Congress on Crime Prevention and Criminal Justice Salvador, Brazil, 12–19 April 2010 United Nations publication. URL: https://www.unodc.org/documents/crime-congress/12th-Crime-Congress/Documents/A_CONE.213_3/V1050608e.pdf (дата звернення: 05.01.2020).

18. European Sourcebook of Crime and Criminal Justice Statistics 2014 / Fifth edition 2nd revised printing Marcelo F. Aebi, Galma Akdeniz, Gordon Barclay, Claudia Campistol, Stefano Caneppele, Beata Gruszczyska, Stefan Harrendorf, Markku Heiskanen, Vasilika Hysi, Jürg-Martin Jehle, Anniina

Jokinen, Annie Kensey, Martin Killias, Chris G. Lewis, Ernesto Savona, Paul Smit, Rannveig Юрисдытті. URL: http://wp.unil.ch/europeansourcebook/files/2018/03/Sourcebook2014_2nd_revised_printing_edition_20180308.pdf (дата звернення: 05.01.2020).

19. Шостко О. Ю. Європейський досвід запобігання організованій злочинності: теоретичні питання. *Право України*. 2010. № 2. С. 198–203.

20. Гилинский Я. И. Девиантность в обществе постмодерна. Санкт-Петербург : Алетея, 2017. 219 с.

21. 2019 Official Annual Cybercrime Report Steve Morgan, Editor-in-Chief Cybersecurity Ventures. URL: <https://www.herjavecgroup.com/wp-content/uploads/2018/12/CV-HG-2019-Official-Annual-Cybercrime-Report.pdf> (дата звернення: 05.01.2020).

22. Serious and Organised Crime Threat Assessment (Socta) / Europol. URL: <https://www.europol.europa.eu/socta-report> (дата звернення: 05.01.2020).

23. UK's organised crime threat at record level, warns National Crime Agency /Mark Townsend/ Sun 12 May 2019 00.01 BST. URL: <https://www.theguardian.com/world/2019/may/11/police-cuts-organised-crime-national-crime-agency> (дата звернення: 05.01.2020).

24. Jefferson Chase /Germany registers dramatic drop in organized crime damage 01.08.2018. URL: <https://www.dw.com/en/germany-registers-dramatic-drop-in-organized-crime-damage/a-44908450> (дата звернення: 05.01.2020).

25. Organized Crime, Value / Data Source: World Economic Forum Global Competitiveness Index. URL: https://tdata360.worldbank.org/indicators/h3031de56?country=UKR&indicator=678&viz=line_chart&years=2007,2017 (дата звернення: 05.01.2020).

26. Transnational Crime and the Developing World By Channing Mavrellis, CAMS, March 27, 2017. URL: <https://gfintegrity.org/report/transnational-crime-and-the-developing-world/> (дата звернення: 05.01.2020).

27. UNODC, Global Report on Trafficking in Persons 2018 (United Nations publication, Sales No. E.19.IV.2). URL: https://www.unodc.org/documents/data-and-analysis/glotip/2018/GLOTiP_2018_BOOK_web_small.pdf (дата звернення: 05.01.2020).

28. Monitoring Target 16.2 of the United Nations Sustainable Development Goals / A multiple systems estimation of the numbers of presumed human trafficking victims in the Netherlands in 2010-2015 by year, age, gender, form of exploitation and nationality Research brief. URL: https://www.unodc.org/documents/research/UNODC-DNR_research_brief.pdf (дата звернення: 05.01.2020).

29. World crime trends and emerging issues and responses in the field of crime prevention and criminal justice Commission on Crime Prevention and Criminal Justice/ Twenty-sixth session Vienna, 22-26 May 2017 E/CN.15/2017/10. URL: <https://undocs.org/E/CN.15/2017/10> (дата звернення: 05.01.2020).

30. UNODC, The challenge of new psychoactive substances A Report from the Global SMART Programme March 2013. URL: https://www.unodc.org/documents/scientific/NPS_Report.pdf (дата звернення: 05.01.2020).

31. World Drug Report 2019: 35 million people worldwide suffer from drug use disorders while only 1 in 7 people receive treatment. URL: https://wdr.unodc.org/wdr2019/press/WDR_2019_press_release.pdf (дата звернення: 05.01.2020).

32. Демографічна та соціальна статистика. Населення та міграція. Населення (1990–2019). URL: http://www.ukrstat.gov.ua/operativ/operativ2007/ds/nas_rik/nas_u/nas_rik_u.html (дата звернення: 05.01.2020).

33. Єдиний звіт про кримінальні правопорушення за січень-грудень 2019 року. Форма № 1 (місячна). Затверджено наказом ГПУ від 23 жовтня 2012 р. № 100.

References

1. Shostko, O.Yu. (2008). Systema orhanizatsiyi statystychnoho obliku shchodo orhanizovanoi zlochynnosti v krainakh-chlenakh YES. *Pytannya borotby zi zlochynnistyju, issue 15, 198–205* [in Ukrainian].

2. UNODC, International Classification of Crime for Statistical Purposes, Version 1.0 / 2015. URL: https://www.unodc.org/documents/data-and-analysis/statistics/crime/ICCS/ICCS_English_2016_web.pdf.
3. United Nations E/CN.15/2017/10 / Economic and Social Council / Commission on Crime Prevention and Criminal Justice / Twenty-sixth session Vienna, 22-26 May 2017 / Item 7 of the provisional agenda* / World crime trends and emerging issues and responses in the field of crime prevention and criminal justice. URL: https://www.unodc.org/documents/data-and-analysis/statistics/crime/ccpj/World_crime_trends_emerging_issues_R.pdf.
4. Shostko, O.Yu. (2015). Mizhnarodna pravova statystyka: zahal'na kharakterystyka stanu ta tendentsiyi svitovoyi intehratsiyi informatsiyi v borot'bi zi zlochynnistyuu. *Pravova statystyka*. Holina V.V., Shostko O.Yu., Khrystych I.O et al. Kharkiv. *Part 12*, 228–245 [in Ukrainian].
5. UNODC, Global Study on Homicide / Homicide Data by Countries. URL: https://dataunodc.un.org/GSH_app (дата звернення: 05.01.2020).
6. UNODC, Global Study on Homicide 2019 (Vienna, 2019) Booklet 1. URL: <https://www.unodc.org/documents/data-and-analysis/gsh/Booklet1.pdf>.
7. UNODC, Global Study on Homicide 2019 Homicide: extent, patterns, trends and criminal justice response (Vienna, 2019) Booklet 2. URL: <https://www.unodc.org/documents/data-and-analysis/gsh/Booklet2.pdf>.
8. Nezhurbida, S.I. (2010). «Rehionalnyy» pidkhid do porivnyalno-kryminolohichnykh doslidzhen: sutnist, stan i mozhyvosti. *Naukovyy visnyk Kharkivets'koho universytetu*, issue 550, 95–100. URL: <https://www.academia.edu/26960831/> [in Ukrainian].
9. News / World/ Asia's homicide rate lowest globally: UN study. URL: <https://www.indiatoday.in/world/story/asia-s-homicide-rate-lowest-globally-un-study-1564399-2019-07-08>.
10. Polozhennya pro poriyadok vedennya Yedynoho reyestru dosudovykh rozsliduvan': zatverdzheno Nakazom Heneral'noyi prokuratury Ukrayiny 06.04.2016 № 139 /Zareyestrovano v Ministerstvi yustytisyi Ukrayiny 05 travnya 2016 r. za № 680/28810. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0680-16>.
11. Murder Rate By Country 2020 / World Population Review. URL: <http://worldpopulationreview.com/countries/murder-rate-by-country/>.
12. Uniform Crime Reporting / UCR program. URL: <https://www.fbi.gov/services/cjis/ucr>.
13. FBI Releases 2018 Crime Statistics. URL: <https://www.fbi.gov/news/pressrel/press-releases/fbi-releases-2018-crime-statistics>.
14. 5 facts about crime in the U.S. / Pew Research Center. URL: <https://www.pewresearch.org/fact-tank/2019/10/17/facts-about-crime-in-the-u-s/>.
15. Crime and criminal justice statistics Statistics Explained Source : Statistics Explained (<http://ec.europa.eu/eurostat/statisticsexplained/>) – 23/01/2018 1 Data extracted in May 2017. Most recent data: Further Eurostat information, Main tables and Database. Planned article update: July 2018. URL: https://ec.europa.eu/eurostat/documents/64346/9962673/Crime_and_criminal_justice_2008-2015.pdf.
16. The East Asian crime drop? Aiden Sidebottom, Tienli Kuo, Takemi Mori, Jessica Li, Graham Farrell *Crime Sci.* 2018; 7(1): 6. URL: <https://www.ncbi.nlm.nih.gov/pmc/articles/PMC6560712/>.
17. Twelfth United Nations Congress on Crime Prevention and Criminal Justice Salvador, Brazil, 12–19 April 2010 United Nations publication. URL: https://www.unodc.org/documents/crime-congress/12th-Crime-Congress/Documents/A_CONF.213_3/V1050608e.pdf.
18. European Sourcebook of Crime and Criminal Justice Statistics 2014 / Fifth edition 2nd revised printing Marcelo F. Aebi, Galma Akdeniz, Gordon Barclay, Claudia Campistol, Stefano Caneppele, Beata Gruszczyska, Stefan Harrendorf, Markku Heiskanen, Vasilika Hysi, Jürg-Martin Jehle, Anniina Jokinen, Annie Kensey, Martin Killias, Chris G. Lewis, Ernesto Savona, Paul Smit, Rannveig Юyrisdytti. URL: http://wp.unil.ch/europeansourcebook/files/2018/03/Sourcebook2014_2nd_revised_printing_edition_20180308.pdf.
19. Shostko, O.Yu. (2010). Yevropeyskyy dosvid zapobihannya orhanizovaniy zlochynnosti: teoretychni pytannya. *Pravo Ukrayiny*, 2, 198–203 [in Ukrainian].

20. Gilinskiy, Ya.I. (2017). *Deviantnost' v obshchestve postmoderna*. St.-Petersburg: Aleteyya [in Russian].
21. 2019 Official Annual Cybercrime Report Steve Morgan, Editor-in-Chief Cybersecurity Ventures. URL: <https://www.herjavecgroup.com/wp-content/uploads/2018/12/CV-HG-2019-Official-Annual-Cybercrime-Report.pdf>.
22. Serious and Organised Crime Threat Assessment (Socta) / Europol. URL: <https://www.europol.europa.eu/socta-report>.
23. UK's organised crime threat at record level, warns National Crime Agency /Mark Townsend/ Sun 12 May 2019 00.01 BST. URL: <https://www.theguardian.com/world/2019/may/11/police-cuts-organised-crime-national-crime-agency>.
24. Jefferson Chase /Germany registers dramatic drop in organized crime damage 01.08.2018. URL: <https://www.dw.com/en/germany-registers-dramatic-drop-in-organized-crime-damage/a-44908450>.
25. Organized Crime, Value / Data Source:World Economic Forum Global Competitiveness Index. URL: https://todata360.worldbank.org/indicators/h3031de56?country=UKR&indicator=678&viz=line_chart&years=2007,2017.
26. Transnational Crime and the Developing World By Channing Mavrellis, CAMS, March 27, 2017. URL: <https://gfintegrity.org/report/transnational-crime-and-the-developing-world/>.
27. UNODC, Global Report on Trafficking in Persons 2018 (United Nations publication, Sales No. E.19.IV.2). URL: https://www.unodc.org/documents/data-and-analysis/glotip/2018/GLOTIP_2018_BOOK_web_small.pdf.
28. Monitoring Target 16.2 of the United Nations Sustainable Development Goals / A multiple systems estimation of the numbers of presumed human trafficking victims in the Netherlands in 2010-2015 by year, age, gender, form of exploitation and nationality Research brief. URL: https://www.unodc.org/documents/research/UNODC-DNR_research_brief.pdf.
29. World crime trends and emerging issues and responses in the field of crime prevention and criminal justice Commission on Crime Prevention and Criminal Justice/ Twenty-sixth session Vienna, 22–26 May 2017 E/CN.15/2017/10. URL: <https://undocs.org/E/CN.15/2017/10>.
30. UNODC, The challenge of new psychoactive substances A Report from the Global SMART Programme March 2013. URL: https://www.unodc.org/documents/scientific/NPS_Report.pdf.
31. World Drug Report 2019: 35 million people worldwide suffer from drug use disorders while only 1 in 7 people receive treatment. URL: https://wdr.unodc.org/wdr2019/press/WDR_2019_press_release.pdf.
32. Демографічна та соціальна статистика. Населення та міграція. Населення (1990–2019). URL: http://www.ukrstat.gov.ua/operativ/operativ2007/ds/nas_rik/nas_u/nas_rik_u.html.
33. Yedyny zvit pro kryminalni pravoporushennya za sichen-hruden 2019 roku. Forma № 1 (misyachna): zatverdzheno nakazom HPU vid 23 zhovtnya 2012 r. № 100.

Shostko O. Yu., Doctor of Law, Full Professor, Professor of the Department of Criminology and Penitentiary Law, Yaroslav Mudryi National Law University, Ukraine, Kharkiv.
e-mail: shostkoolena@nulai.edu ; ORCID 0000-0001-8433-462X

Podilchak O. M., PhD, Associate Professor, Senior Lecturer of Institute of Continue Training, National Prosecution Academy of Ukraine, Ukraine, Kyiv
e-mail: olga.m.podilchak@gmail.com ; ORCID 0000-0002-9654-1914

Modern trends of world crime

The article describes the spread of crime and its specific classes in the world and in the regions. It is established that in most countries there is a steady tendency to decrease relative crime rates, first of all, violent crime rates. Over the past 25 years, the homicide rates in the world have been gradually decreasing. At the same time, absolute figures for the number of victims of these crimes are on the rise. According to the UN, the intentional homicide rates in Asia in 2017 are the lowest in the world (2.3 per 100,000

population), the highest rate are in South America (25). In the EU Member States from 2008 to 2017, the number of motor vehicle thefts and assaults has decreased significantly.

Although the number of crimes is decreasing, the world community has faced a new configuration of crime. Cybercrime, organized crime, including drug trafficking, is on the rise. These crimes are, for the most part, transnational.

In Ukraine, the crime rate increased from 780 per 100,000 populations in 1991 to 1054 in 2019. The absolute number of reported crimes in Ukraine in 1991 was 405,516, in 2019 – 444,130. Ukraine's rate of intentional homicide per 100,000 population decreases: 2014 – 10.8, 2015 – 7.5; 2016 – 4.3; 2017 – 3.8; 2018 – 3.6; 2019 – 3.5.

The increase in homicide rates in 2014–2015 is related to Russia's military aggression against Ukraine and the large number of people killed in the hostilities.

The perception of crime depends largely on media coverage of the issue. Public opinion polls show that respondents believe that crime in the country is increasing at the national level even when official data and victim surveys indicate that it is decreasing.

In many countries around the world, official reporting is compared to alternative sources of crime information, including National victimization surveys. Representative victim surveys should be conducted at a national level to verify and supplement official report in Ukraine.

Keywords: crime; world trends; crime rate; homicide rates; crime statistics; victimization surveys.

Рекомендоване цитування: Шостко О. Ю., Подільчак О. М. Сучасні світові тенденції злочинності. *Проблеми законності*. 2020. Вип 148. С. 184–200. doi: <https://doi.org/10.21564/2414-990x.148.193805>.

Suggested Citation: Shostko, O.Yu., Podilchak, O.M. (2020). Suchasni svitovi tendentsii zlochynnosti [Modern trends of world crime]. *Problemy zakonnosti – Problems of Legality, issue 148, 184–200*. doi: <https://doi.org/10.21564/2414-990x.148.193805> [in Ukrainian].

Надійшла до редколегії 01.02.2020 р.